

Lausunnon antaminen / Ympäristövaikutusten arviointiselostus, Lahdenperä-Jämsä-ratayhteys / Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Valja 13.10.2022 § 44
1113/00.04.00/2022

Valmistelija: ympäristöpäällikkö Piia Koski, p. 0400 243 351

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on varannut Jämsän ympäristönsuojeluviranomaiselle ja kaavoitukselle tilaisuuden lausunnon antamiseen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta (YVA), joka koskee Lahdenperä-Jämsä ratayhteiden ympäristövaikutusten arviointia.

Lahdenperän ja Jämsän väliselle rataosuudelle suunnitellaan ratahanketta, joka osin oikaisee ja osin kulkee nykyisen raiteen rinnalla. Suunnitelualue alkaa Lahdenperän liikennepaikalta noin neljä kilometriä länteen päin ja loppuu Jämsän liikennepaikalta noin 500 metriä pohjoiseen. Hankealue sijoittuu yhteysvälille Tampere-Jyväskylä. Suunnittelutyöhön sisältyy oikaisuvaihtoehdot, nykyisen raiteen rinnalle tulevat osuudet, puolenvaihtopaikat sekä nykyinen raide ja siihen liittyvän infran peruskorjauksen suunnittelu. Hankkeen tavoitteena on Lahdenperä-Jämsä-ratayhteiden parantaminen ja henkilöliikenteen matkanopeuden lisääminen, mikä vaikuttaa myös suoraan matkanopeuteen Tampere-Jyväskylä välillä. Samalla radan kapasiteettia parannetaan sekä vähennetään radan häiriöherkkyyttä. Hankkeesta vastaa Väylävirasto.

YVA-ohjelmavaiheen jälkeen todettiin tarpeelliseksi laajentaa hankkeen suunnitelualueita. YVA-menettelyssä on olevaa tarkastelualueita on laajennettu Lahdenperästä länteen noin neljä kilometriä raideliikenteen toiminnallisen varmuuden lisäämiseksi. YVA-selostuksen hankevaihtoehtoja ja tarkastelualueita on muutettu vastaavasti. Lisäksi ohjelmavaiheen jälkeen tarkastelualueita laajennettiin Jämsän aseman pohjoispuolelle noin 500 metriä YVA-ohjelmavaiheessa määritellyn hankkeen päätepisteen pohjoispuolelle, mihin tulee hankkeeseen liittyviä vaihdejärjestelyjä. Samoin tarkastelualueita laajennettiin noin 500 metriä Jämsän ratapihalta Kaipolan raidetta etelään raiteen liittymisjärjestelyjen vuoksi. Muutoin arvioitavat vaihtoehdot ovat samat.

Hankkeen YVA-selostus on nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivulla osoitteessa www.ymparisto.fi/ratayhteys-LahdenperajamsaYVA.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön, aluekehitykseen ja elinkeinoelämään

Sekä pohjoisella että eteläisellä linjauksella on vähäinen myönteinen vaikutus. Hanke tukee jonkin verran liikkumistavoiltaan kestävästä yhdyskuntarakenteen kehittymistä eikä sillä ole ristiriitoja nykyisen tai suunnitellun maankäytön kanssa.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen

Pohjoisella linjauksella on kohtalainen kielteinen vaikutus, sillä melutason on arvioitu nousevan paljon yksittäisillä kohteilla. Muutokset maisemaan ja maatalojen pirstoutumisvaikutus on arvioitu huomionarvoisiksi uuteen ratakäytävään sijoittuvilla maanpäällisillä osuuksilla. Eteläisellä linjauksella on vähäinen kielteinen vaikutus, sillä melutason on arvioitu nousevan paljon yksittäisillä kohteilla, jotka kuitenkin sijaitsevat entuudestaan valtatie 9 melualueella.

Melu

Vähäinen myönteinen vaikutus, sillä nykyisen radan varrella liikenne vähenee ja asukkaiden melutilanne paranee. Yksittäisten asuinrakennusten kohdalla melutilanne huononee merkittävästi tai jonkin verran vaihtoehdosta riippuen.

Tärinä ja runkomelu

Molemmilla vaihtoehdoilla on vähäinen myönteinen vaikutus. Nykyisillä asukkailla tärinän ja runkomelun riski vähenee. Joillakin uusilla asukkailla riski kasvaa, mutta määrä on vähäisempi kuin niillä, joilla tilanne paranee. Uuden radan varressa haittaa voidaan vähentää tärinän ja runkomelun eristyksellä.

Vaikutus ilmanlaatuun

Molemmilla vaihtoehdoilla on vähäinen myönteinen vaikutus johtuen autoliikenteen ja sen aiheuttamien päästöjen vähäisestä vähenemisestä.

Vaikutus ilmastoon

Sekä pohjoisella että eteläisellä linjauksella on kohtalainen kielteinen vaikutus pääasiassa johtuen rakentamisen aiheuttamista päästöistä. Myös hiilivarastojen menetys aiheuttaa kielteisiä ilmastovaikutuksia. Vaihtoehtojen vaikutukset ovat samaa suuruusluokkaa ja ovat kuntatasolla kohtalaisen merkittävät vaikuttaen myös potentiaalisesti alueellisten hiilineutraaliustavoitteiden toteutumiseen. Vaihtoehdolla pohjoinen linjaus yhteenlasketut ilmastovaikutukset ovat pienemmät kuin vaihtoehdolla eteläinen linjaus johtuen pienemmistä tunnelirakentamisen päästöistä.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön, suojelukohteisiin ja muihin huomioitaviin kohteisiin

Molemmilla vaihtoehdoilla on vähäinen kielteinen vaikutus. Vaikutuksia vesilain 11 § luontotyyppeihin lammet, norot ja mahdollisesti lähteet. Samentumisvaikutuksia maakunnallisesti arvokkaaseen Nytkymenjokeen.

Suojelullisesti huomionarvoinen lajisto

Pohjoisella linjauksella sekä eteläisellä linjauksella on kohtalainen kielteinen vaikutus, joka aiheutuu rakentamisen aikaisesta häiriövaikutuksesta (melu) Kääpälän peltojen MAALI-alueelle. Muita väliaikaisia vaikutuksia ovat mm. samentumisvaikutukset Nytkymenjokeen ja Sammaliseen. Pysyviä vaikutuksia ovat vaikutukset Paviljongin ja Kilpakorven liito-oravakohteisiin ja vähäiset häiriö- ja pirstoutumisvaikutukset oikaisun metsäalueilla (metsälinnusto).

Vaikutus pintavesiin

Molemmilla vaihtoehdoilla on vähäinen kielteinen vaikutus pitkästä kalliotunnelista johtuen, jolla ei arvioida olevan vaikutusta yläpuolisiin vesikohteisiin. Ratalinjausten lähellä pienvesiä ja rata ylittää samentumiselle herkän Nytkymenjoen.

Vaikutus pohjavesiin

Molemmilla vaihtoehdoilla on kohtalainen kielteinen vaikutus pitkästä kalliotunnelista johtuen. Vaikutuksia voi olla havaittavissa tunneleiden läheisyydessä olevissa yksityiskaivoissa.

Maa- ja kallioperä sekä luonnonvarojen käyttö

Pohjoisella linjauksella sekä eteläisellä linjauksella on suuri kielteinen vaikutus johtuen pitkän kalliotunnelin louhinnasta ja siitä syntyvästä kiviaineksesta. Vaikutuksiin voidaan huomattavasti vaikuttaa massojen hyötykäytöllä hankkeen sisällä tai lähialueilla. Eteläisessä vaihtoehdossa syntyvien louhintamassojen määrä on noin 25 % suurempi kuin pohjoisessa vaihtoehdossa.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö § 26

Ehdotus

Ympäristöpäällikkö Piia Koski

Valvontajaosto esittää lausuntonaan seuraavaa:

Arviointiselostus on selkeä, havainnollinen ja huolellisesti laadittu. Vaikutusten arviointi vaikuttaa asiantuntevalta ja keskeiset ympäristövaikutukset on tunnistettu. Ratayhteyden parantamisen hyödyt näkyvät myös maakunnan ja valtakunnan tasolla sujuvampana liikennöintinä. Hankkeen ympäristövaikutukset kohdistuvat lähinnä paikalliselle tasolle eli Jämsään. Pyrkimys vaikutusten minimoimiseksi (ihmisten elinolot ja viihtyvyys, maa- ja kallioperä) tarkalla jatkosuunnittelulla on siten tärkeässä roolissa. Tunnelin louhinnasta syntyvien kiviainesmassojen hyötykäytöstä on tarpeellista tehdä kattava suunnitelma ennen töiden käynnistämistä. Vaikutukset Nytkymenjoen vedenlaatuun on pidettävä hallinnassa rakennustöiden ajan.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.